

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

VỀ XÂY DỰNG ĐỘI NGŨ CÁN BỘ LÀM CÔNG TÁC THANH NIÊN

BAN THƯỜNG VỤ THÀNH ĐOÀN HÀ NỘI

Cuộc đời và sự nghiệp cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh để lại cho Đảng ta, Nhân dân và dân tộc ta hệ thống di sản vô cùng phong phú và quý báu. Hệ thống di sản đó không chỉ được phản ánh trong các tác phẩm, bài nói và viết, mà còn được thể hiện trong hoạt động thực tiễn sôi nổi và hết sức phong phú của Người. Đặc biệt, trước lúc đi xa, Người đã để lại bản Di chúc lịch sử thấm đượm và kết tinh trong đó tư tưởng, đạo đức, phong cách của Người.

Thanh niên là rường cột nước nhà

Trong bản Di chúc của mình, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã căn dặn kỹ càng mọi việc đối với Đảng với Nhân dân trong đó Bác vẫn dành một phần nói về thanh niên và vai trò của thanh niên, điều này đã thể hiện tư tưởng, tình cảm, sự quan tâm đặc biệt của Bác Hồ đối với những chủ nhân tương lai của đất nước.

Cách mạng Tháng Tám năm 1945 thành công, Bác đã chỉ rõ: *Thanh niên là rường cột nước nhà. Nước nhà thịnh hay suy, yếu hay mạnh một phần là do thanh niên, thanh niên là chủ tương lai của đất nước.* Nhân dịp mừng xuân độc lập đầu tiên, tháng 01/1946, Bác đã gửi thư cho nhi đồng toàn quốc,

trong thư Bác đã viết: *“Một năm khởi đầu từ mùa xuân. Một đời khởi đầu từ tuổi trẻ. Tuổi trẻ là mùa xuân của xã hội”*¹.

Nhận định thanh niên là một trong những lực lượng nòng cốt, nên ngay từ những năm đầu về nước hoạt động, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã bí mật thành lập Hội Việt Nam cách mạng Thanh niên (tháng 6/1925), chuẩn bị những hạt giống đỏ, uơm mầm cho sự trưởng thành, lớn mạnh của sự nghiệp cách mạng Việt Nam. Trong 2 cuộc kháng chiến Bác luôn luôn theo dõi chặt chẽ và chỉ dẫn thanh niên tham gia phong trào kháng chiến. Đặt niềm tin vào sức mạnh của thanh niên, Bác coi thanh niên là người thân trong gia đình mình, sự mất mát của thanh niên cho cuộc kháng chiến giành độc lập dân tộc là nỗi đau trong cơ thể Bác. Người đã nói những lời cháy tim gan khi theo dõi biết được tin những gương hy sinh quyết tử của thanh niên Hà Nội ngay từ những ngày đầu kháng chiến: *“Tất cả thanh niên Việt Nam là con cháu tôi. Mất một thanh niên thì hình như tôi mất một đoạn ruột,...* và trân trọng biểu dương: *“Anh em thanh niên dũng cảm hy sinh để giữ gìn đất nước. Thế là họ đã làm rạng rỡ dân tộc, vẻ vang giống nòi. Họ chết cho Tổ quốc sống mãi; vật chất*

họ mất nhưng tinh thần họ vẫn luôn sống với non sông Việt Nam”².

Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết

Coi sự lớn mạnh của tuổi trẻ là thành công của Đảng, là thắng lợi của sự nghiệp cách mạng, là sự trường tồn phát triển của xã hội. Bác luôn dày công chăm lo giáo dục thanh niên trở thành những con người mới của xã hội, chuẩn bị những tiền đề vững vàng để thanh niên sẵn sàng đón nhận sứ mệnh làm chủ nước nhà.

Ngày 19/01/1955, Trường Đại học Nhân dân - trường đại học đầu tiên của nước Việt Nam độc lập khai giảng, Bác Hồ đã đến dự và giảng dạy cho thanh niên Thủ đô và thanh niên cả nước bài học cực kỳ quý báu về những giá trị của vai trò và phẩm chất người thanh niên đương thời và mãi mãi: “Nhiệm vụ của thanh niên không phải là đòi hỏi Nước nhà đã cho mình những gì. Mà phải tự hỏi mình đã làm gì cho Nước nhà... Thanh niên cần phải có tinh thần gan dạ, cần phải có chí khí hăng hái và tinh thần tiến lên, vượt mọi khó khăn, gian khổ, để tiến mãi không ngừng”³.

Ngày 13/9/1958, nói chuyện tại lớp chính trị do Bộ Giáo dục tổ chức Người đã nhấn mạnh: “Vì lợi ích mười năm thì phải trồng cây, vì lợi ích trăm năm thì phải trồng người”⁴.

Việc chăm sóc, giáo dục và rèn luyện thanh niên là công việc mà suốt cuộc đời mình, Bác đã làm mà không biết mệt mỏi. Nhân dịp kỷ niệm 20 năm Cách mạng Tháng Tám, Bác đã gửi thư cho thanh niên. Trong thư Bác đã viết: “Phải luôn luôn nâng cao chí khí cách mạng, trung với nước, hiếu với dân, nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng. Không sợ gian khổ,

hy sinh, hăng hái thi đua tăng gia sản xuất và anh dũng chiến đấu, xung phong đi đầu trong sự nghiệp chống Mỹ cứu nước”⁵. Trước khi ra đi về với thế giới người hiền, Bác đã căn dặn: “Đoàn viên và thanh niên ta nói chung là tốt, mọi việc đều hăng hái xung phong, không ngại khó khăn, có chí tiến thủ. Đảng cần phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa “hồng”, vừa “chuyên”...”⁶. Những nhìn nhận và đánh giá của Người nhấn gửi ở lớp lớp thế hệ thanh niên về niềm tin, trí tuệ và sự sáng tạo cho một xã hội mới của dân tộc.

Với tinh thần đó, để Đoàn Thanh niên hoàn thành sứ mệnh cách mạng cao cả, Bác đã đề cao trách nhiệm cụ thể của từng đoàn viên “đoàn viên phải gương mẫu trong công tác, trong sản xuất, trong học tập” và trách nhiệm chung “Các chi đoàn thanh niên phải xung phong làm đầu tàu trong cuộc thi đua”. Vì thi đua là điều kiện thuận lợi giúp cho Đoàn phát triển mạnh mẽ, vững chắc và thu hút sự quan tâm của thanh niên. Phải thực hiện khẩu hiệu: *Đâu cần thanh niên có, đâu khó có thanh niên*. Thanh niên được xác định cánh tay đắc lực, đội hậu bị của Đảng nên Bác nhấn mạnh: *Đảng cần phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa “hồng”, vừa “chuyên”...*. “Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết”, chính là tư tưởng xuyên suốt của Chủ tịch Hồ Chí Minh về thanh niên và công tác thanh niên của Đảng.

Đảng và Nhà nước ta luôn đề cao vai trò của đoàn viên, thanh niên. Coi đây là lực lượng xung kích, là đội hậu bị tin cậy của Đảng và coi công tác thanh niên là vấn đề được đặc biệt quan tâm chỉ đạo. Sự nghiệp

đổi mới có thành công hay không, đất nước có vị trí xứng đáng trong cộng đồng thế giới hay không phần lớn phụ thuộc vào lực lượng đoàn viên, thanh niên, vào việc bồi dưỡng, rèn luyện thể hệ thanh niên. Do vậy, phải chăm lo giáo dục, bồi dưỡng, đào tạo phát triển toàn diện về chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống, văn hoá, sức khoẻ, nghề nghiệp, giải quyết việc làm, phát triển tài năng - sức sáng tạo, phát huy vai trò xung kích,... của đoàn viên, thanh niên trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Nghị quyết số 25 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa X về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước đã khẳng định: *Thanh niên là rường cột của nước nhà, chủ nhân tương lai của đất nước, là lực lượng xung kích trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, một trong những nhân tố quyết định sự thành bại của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, hội nhập quốc tế và xây dựng chủ nghĩa xã hội.*

Để thanh niên có thể làm tốt vai trò xung kích của mình trên mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, Chủ tịch Hồ Chí Minh rất coi trọng đội ngũ cán bộ làm công tác thanh niên, bởi Người coi cán bộ *“là cái gốc của mọi công việc”*, *“muôn việc thành công hoặc thất bại, đều do cán bộ tốt hoặc kém”*. Không có đội ngũ cán bộ làm công tác thanh niên tốt, thì dù đường lối, chính sách đối với thanh niên có đúng, thì công việc cũng không trôi chảy và không thể thực hiện thành công trong cuộc sống. Chủ tịch Hồ Chí Minh nói: *“Khi đã có chính sách đúng, thì sự thành công hoặc thất bại của chính sách đó là do nơi cách tổ chức công việc, nơi lựa chọn cán bộ và do nơi kiểm tra. Nếu ba điều ấy sơ sài thì chính sách đúng mấy cũng vô ích”*.

Thấm nhuần và quán triệt sâu sắc tư tưởng Hồ Chí Minh trong sự nghiệp cách mạng, đặc biệt lời căn dặn của Người, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn đề cao vai trò, vị trí của thanh niên, xác định thanh niên là lực lượng xung kích cách mạng, một trong những nhân tố quan trọng quyết định sự thành bại của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, hội nhập quốc tế và xây dựng chủ nghĩa xã hội cũng như tương lai, vận mệnh dân tộc; là lực lượng chủ yếu trên nhiều lĩnh vực, đảm nhiệm những công việc đòi hỏi hy sinh, gian khổ, sức khỏe và sáng tạo. Thanh niên được đặt ở vị trí trung tâm trong chiến lược bồi dưỡng, phát huy nhân tố và nguồn lực con người. Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh là đội dự bị tin cậy của Đảng; công tác thanh niên là vấn đề sống còn của dân tộc, là bộ phận không thể tách rời công tác xây dựng Đảng.

Quan điểm xuyên suốt của Đảng là: *“Chăm lo, bồi dưỡng, giáo dục thanh niên thành lớp người vừa “hồng”, vừa “chuyên”* theo tư tưởng Hồ Chí Minh là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị dưới sự lãnh đạo của Đảng, vai trò quan trọng của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, gia đình, nhà trường và xã hội”. Trên cơ sở đó, Nhà nước quản lý thanh niên và công tác thanh niên; thể chế hoá đường lối, chủ trương của Đảng về thanh niên và công tác thanh niên thành pháp luật chính sách, chiến lược, chương trình hành động, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh hằng năm của các cấp, các ngành, tạo điều kiện, cơ hội cho thanh niên học tập, rèn luyện, phát triển. Các cấp ủy đảng đã lãnh đạo hệ thống chính trị, toàn xã hội thực hiện tốt hơn công tác thanh niên và chăm lo xây dựng Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh. Công tác giáo dục lý tưởng, đạo đức cách mạng, lối sống văn hóa,

ý thức công dân cho thanh niên đã thu được những kết quả tích cực. Sự nỗ lực học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đã tạo được chuyển biến trong nhận thức và hành động của đoàn viên, thanh thiếu niên. Các phong trào hành động cách mạng của Đoàn đã thực sự đi vào chiều sâu, đồng hành với thanh niên trong nghề nghiệp, việc làm... góp phần tạo ra môi trường xã hội lành mạnh để thanh niên rèn luyện, cống hiến và trưởng thành.

Thực tiễn cho thấy, trong thời kỳ hội nhập kinh tế, xây dựng Thủ đô và đất nước phát triển nhanh và bền vững, tư duy nhận thức và xây dựng lực lượng kế cận của Đảng có đổi mới bước đầu cả ở tầm lý luận và tầm chủ trương. Đảng đã lãnh đạo xây dựng được thể hệ thanh niên thời kỳ mới có đạo đức, nhân cách, trí thức, sức khỏe, tư duy năng động và hành động sáng tạo; tiếp nối truyền thống hào hùng của Đảng và dân tộc, nêu cao lòng yêu nước, ý thức xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa; không ngại khó khăn, gian khổ, tình nguyện vì cộng đồng; có trách nhiệm với gia đình, xã hội; có ý chí vươn lên trong học tập, lao động, lập thân, lập nghiệp, làm giàu chính đáng, quyết tâm đưa đất nước thoát khỏi nghèo nàn, lạc hậu; mong muốn được tin tưởng, được cống hiến cho đất nước, có việc làm, thu nhập ổn định, đời sống văn hoá tinh thần lành mạnh phong phú; chất lượng chính trị của đoàn viên, thanh niên từng bước được nâng lên, góp phần xây dựng, bảo vệ Đảng, chính quyền, bảo vệ chế độ, giữ vững ổn định chính trị - xã hội; đóng góp tích cực cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước và hội nhập quốc tế...

Trong giai đoạn hiện nay, toàn cầu hoá, khu vực hoá đã trở thành xu hướng tất yếu, tạo ra cơ hội để mở rộng đối ngoại, giao lưu, quan hệ kinh tế -

chính trị, văn hóa, khoa học công nghệ... Tuy nhiên, *“những vấn đề toàn cầu như an ninh tài chính, an ninh năng lượng, an ninh nguồn nước, an ninh lương thực, biến đổi khí hậu, thiên tai, dịch bệnh có nhiều diễn biến phức tạp”*, các thách thức an ninh truyền thống, phi truyền thống, đặc biệt là an ninh mạng và các hình thái chiến tranh kiểu mới. Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư (4.0) với quy mô và tốc độ phát triển chưa từng có, internet vạn vật, trí tuệ nhân tạo... làm thay đổi cơ bản lối sống, phong cách làm việc và cách thức giao tiếp của con người. Điều đó đang tác động mạnh mẽ đến an ninh, an toàn của mỗi quốc gia, trong đó có Việt Nam, tác động đa chiều đối với thế hệ trẻ, đặt ra lo ngại về mất bản sắc và xói mòn các giá trị văn hóa, đạo đức truyền thống.

Ở trong nước, bên cạnh những thời cơ, vận hội to lớn, còn có nhiều khó khăn, thách thức trong quá trình phát triển. Các thế lực thù địch, phản động vẫn ráo riết thực hiện âm mưu chống phá Đảng, Nhà nước ta với nhiều thủ đoạn ngày càng nguy hiểm, tinh vi, xảo quyệt hơn, chúng tranh thủ mọi thời cơ để thúc đẩy nhanh chiến lược *“diễn biến hòa bình”*. Tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, tham nhũng, lãng phí chưa được đẩy lùi, thậm chí ở một số nơi có biểu hiện tinh vi hơn; những biểu hiện *“tự diễn biến”*, *“tự chuyển hóa”* trong nội bộ còn nghiêm trọng. Tình hình đó đòi hỏi Đảng ta phải không ngừng nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu, tăng cường công tác xây dựng Đảng, làm cho Đảng thật sự trong sạch, vững mạnh về chính trị, tư tưởng và tổ chức, ngang tầm với yêu cầu nhiệm vụ mới; đặc biệt là phải chăm lo xây dựng lực lượng cách mạng kế cận với *“tâm trong, trí sáng, hoài bão lớn”*. Để thực hiện lời căn dặn của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong tình hình mới, hình thành một lớp thanh niên ưu tú trên mọi lĩnh vực,

kế tục trung thành và xuất sắc sự nghiệp cách mạng của Đảng, của dân tộc; góp phần to lớn vào sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, sánh vai cùng các nước tiên tiến trên thế giới, cần quan tâm một số nội dung cơ bản sau đây:

Một là, bám sát nhiệm vụ chính trị của đất nước trong từng giai đoạn cụ thể của thời kỳ đổi mới, nhận thức rõ đặc điểm, vai trò, vị trí và lợi ích của thanh niên trong điều kiện kinh tế thị trường, hội nhập quốc tế để hoạch định chủ trương, nhiệm vụ, giải pháp đoàn kết, tập hợp, chăm lo giáo dục, bồi dưỡng và phát triển thanh niên, xây dựng tổ chức của thanh niên. Đó là trách nhiệm của các cấp ủy, chính quyền, hệ thống chính trị và toàn xã hội. Đặc biệt, trong điều kiện Đảng cầm quyền, mọi động thái của Đảng sẽ tác động trực tiếp đến tổ chức và hoạt động của các đoàn thể quần chúng nói chung và Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh nói riêng. Xây dựng Đảng thật sự trong sạch, vững mạnh có ý nghĩa quan trọng hàng đầu để Đảng làm tấm gương cho tổ chức Đoàn và đoàn viên, thanh niên noi theo. Do đó, xây dựng Đảng cầm quyền thật sự tiên phong về lý luận, mẫu mực về đạo đức và tác phong là nhân tố có ý nghĩa rất quan trọng cho đổi mới tổ chức và hoạt động của Đoàn và công tác thanh niên. Mặt khác, thanh niên ở độ tuổi đang trưởng thành, nếu có tấm gương tốt sẽ giúp họ định hình nhân cách, lối sống, nếp sống tích cực, nếu gặp trường hợp ngược lại sẽ tạo sự lệch chuẩn về hệ giá trị. Từ yêu cầu của thực tiễn, Đảng cần xác định đúng đắn nhiệm vụ cơ bản của thanh niên trong nhiệm vụ chính trị chung của đất nước, qua đó góp phần định hướng cho Đoàn Thanh niên và các tổ chức của thanh niên do Đoàn làm nòng cốt về chính trị, tư tưởng, hành động; Mỗi tổ chức Đảng và cán bộ, đảng viên cần nêu gương đạo đức “*cần,*

kiệm, liêm, chính, chí công vô tư” để định hình lý tưởng, xây dựng nhân cách, lối sống cho thanh niên.

Hai là, đổi mới nội dung, hình thức tuyên truyền giáo dục chính trị, tư tưởng, giáo dục truyền thống, pháp luật, đạo đức, lối sống, kỷ cương, kỷ luật, phong cách ứng xử văn hóa cho thanh niên. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, các chủ thể trong hệ thống chính trị cần đổi mới hình thức tổ chức và nội dung, phương pháp giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, nhất là việc giảng dạy, học tập trong các nhà trường, gắn với thực hiện Chỉ thị số 05 -CT/TW, ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về “*Tiếp tục đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh*”, Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII) về “*Tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng, ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ*”. Việc giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ phải thực hiện lâu dài, thường xuyên, liên tục, đòi hỏi sự sáng tạo trong tổ chức thực hiện ở địa phương, cơ sở giáo dục và sự chỉ đạo, phối hợp chặt chẽ của các bộ, ngành và chính quyền, đoàn thể ở địa phương, có chương trình, kế hoạch cụ thể, phù hợp với từng đối tượng, đặc điểm từng đơn vị gắn với các cuộc vận động và phong trào thi đua yêu nước.

Ba là, xây dựng Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh vững mạnh về mọi mặt xứng đáng là đội dự bị tin cậy của Đảng, hạt nhân trong việc tổ chức, đoàn kết rộng rãi thanh niên, đại diện cho quyền và lợi ích chính đáng lâu dài của thanh niên; xác định quan điểm “*xây dựng Đoàn vững mạnh là xây dựng Đảng trước một bước*” là yếu tố quan trọng hàng đầu

trong công tác xây dựng Đảng. Ngoài việc giáo dục rèn luyện thanh niên trở thành những con người mới của xã hội chủ nghĩa, Đoàn Thanh niên còn có chức năng quan tâm chăm lo, bảo vệ lợi ích của thanh niên trên mọi phương diện. Vì vậy, *“Đoàn phải liên hệ rộng rãi và chặt chẽ với các tầng lớp thanh niên. Phải quan tâm đến đời sống, công tác và học tập của thanh niên”*; phải đi sâu vào đời sống, hiểu rõ tâm lý của các tầng lớp thanh niên và giúp họ giải quyết các vấn đề một cách thiết thực. Nội dung giáo dục thanh niên của Đoàn *“không thể tách rời mà phải liên hệ chặt chẽ với những cuộc đấu tranh của xã hội”*, giải đáp lợi ích của thanh thiếu niên một cách thường xuyên, từ việc nhỏ đến việc to, từ vật chất đến văn hóa, tinh thần, đặc biệt là quyền dân chủ của tuổi trẻ, tránh thành kiến, hẹp hòi. Những việc làm của Đoàn phải góp phần cho công bằng xã hội và hiện thực hóa những quyền cơ bản của thanh niên, để Đoàn thực sự là chỗ dựa chính trị tinh thần của thanh niên, là hiện thân cuộc sống của tuổi trẻ; tham gia giải quyết các vấn đề bức xúc xã hội.

Bốn là, đẩy mạnh các phong trào hành động cách mạng, phát huy vai trò xung kích, sáng tạo của tuổi trẻ, tạo môi trường thuận lợi cho thanh niên rèn luyện, cống hiến và trưởng thành. Thông qua các phong trào hành động, các hoạt động sinh hoạt truyền thống, giáo dục đạo đức, lối sống, văn hóa, nghệ thuật, thể dục thể thao, giúp đỡ người nghèo, vùng nghèo, ứng phó với thiên tai, lũ lụt... để thu hút, đoàn kết, giáo dục thanh niên, khẳng định vai trò xung kích của Đoàn Thanh niên, đồng thời góp phần thực hiện nhiệm vụ chung của đất nước. Phong trào hành động cách mạng phát triển sâu rộng trong các đối tượng thanh niên cũng là phương thức phát huy có hiệu quả nội lực của tổ chức Đoàn, là động lực thúc

đẩy thanh niên xung kích thực hiện các chương trình kinh tế - xã hội, vươn lên lập thân, lập nghiệp. Theo đó, tổ chức Đoàn ngày càng được củng cố và phát triển. Mặt trận đoàn kết, tập hợp thanh niên được mở rộng, công tác phụ trách Đội thiếu niên tiền phong Hồ Chí Minh và chăm sóc thiếu niên, nhi đồng được quan tâm hơn; chất lượng chính trị của đoàn viên từng bước được nâng lên; đội ngũ cán bộ Đoàn năng động, có trình độ chuyên môn đã và đang trở thành nguồn cán bộ kế cận tin cậy của Đảng, chính quyền và đoàn thể ở các cấp. Đó là điều kiện thuận lợi giúp Đoàn phát triển mạnh mẽ và vững chắc, giúp Đảng liên hệ chặt chẽ với quần chúng thanh niên.

Năm là, mỗi đoàn viên, thanh niên phải chủ động tiếp cận nhiều hơn về thông tin, luật pháp, nguồn lực, cơ chế và chính sách phát triển thanh niên, các hoạt động trong nước và quốc tế; tích cực học tập nâng cao trình độ ngoại ngữ, tin học, kỹ năng sống; tích cực tham gia các hoạt động xã hội, hoạt động từ thiện, nhân đạo và các hoạt động tình nguyện... Hồ Chí Minh cho rằng: *“Thanh niên bây giờ là một thế hệ vẻ vang, vì vậy cho nên phải tự giác, tự nguyện mà tự động cải tạo tư tưởng của mình để xứng đáng với nhiệm vụ của mình”*. Một trong những nhiệm vụ chính của thanh thiếu niên là học tập. Trước hết phải xác định rõ mục đích học tập và xây dựng động cơ học tập đúng đắn. Phải có ý thức tự học tập và phải biết tự động học tập; phải có lòng ham tiến bộ, ham học hỏi, học luôn, học mãi. Với tư cách đội quân xung kích, thế hệ trẻ Việt Nam phải không ngừng học tập, nâng cao trình độ văn hóa, chuyên môn nghiệp vụ, tay nghề để trở thành những cán bộ có trình độ trí tuệ, phẩm chất đạo đức, bản lĩnh chính trị vững vàng, các nhà khoa học trình độ cao, nhà quản lý, kinh doanh giỏi, những công nhân lành nghề.

Ngoài việc xây dựng đội ngũ cán bộ, Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng nhấn mạnh đến vai trò của tổ chức Đoàn, Hội. Người chỉ rõ: *“Hạt nhân để tuyên truyền, vận động, tổ chức, tập hợp đoàn kết thanh niên chính là tổ chức Đoàn Thanh niên và Hội Liên hiệp Thanh niên, dưới sự lãnh đạo của Đảng. Đoàn thanh niên là cánh tay đắc lực của Đảng trong việc tổ chức, tập hợp, giáo dục thế hệ thanh niên thành những con người tuyệt đối trung thành với Đảng, với sự nghiệp cách mạng, tổ chức Đoàn vững mạnh sẽ giúp đào tạo ra những thế hệ công dân có ích. Muốn tập hợp rộng rãi, thu hút đông đảo thanh niên thì “Đoàn Thanh niên phải nghiên cứu tìm ra nhiều hình thức và phương pháp thích hợp để đoàn kết và tổ chức thanh niên một cách rộng rãi và vững chắc, để làm tròn những nhiệm vụ mà Đảng và Chính phủ giao cho thanh niên, cho Đoàn”*. Đoàn phải làm cho mọi quan điểm của Đảng được quán triệt trong thanh niên, tập hợp, tổ chức, giáo dục thanh niên thành những con người mới, xứng đáng với vinh dự và trách nhiệm của mình, đưa thanh niên vào hành động cách mạng, hoàn thành cao nhất những nhiệm vụ mà Đảng giao, thực sự là đội quân xung kích trên mọi mặt trận. Đoàn phải thường xuyên chủ động đề xuất với Đảng để Đảng cho ý kiến giải quyết những vấn đề của thanh niên. Từ đó, đòi hỏi, Đoàn phải có tác phong nhanh nhạy, sắc bén, kịp thời và có hiệu quả thiết thực trong mọi hoạt động của mình. Đoàn Thanh niên phải là hạt nhân chính trị của mặt trận đoàn kết, tập hợp thanh niên. Đoàn phải quan tâm đến đời sống, công tác và học tập của thanh niên, tránh thành kiến hẹp hòi, cô độc, phải thật thà đoàn kết hợp tác với anh chị em. Đoàn phải làm “đầu tàu”, “ gương mẫu” cuốn hút, hướng dẫn đông đảo thanh niên làm theo.

Trong thực hiện công tác cán bộ cần gắn kết chặt chẽ giữa các khâu, từ xem xét đánh giá cán bộ đến đào tạo bồi dưỡng, cất nhắc, sử dụng cán bộ và đạt hiệu quả trong thực tiễn. *Trong công tác đánh giá cán bộ cần phải thực hiện công khai, khách quan, lấy hiệu quả hoàn thành nhiệm vụ chính trị làm thước đo phẩm chất và năng lực của cán bộ*. Đối với cán bộ làm công tác thanh niên cần căn cứ vào hiệu quả công việc, khả năng đoàn kết, quy tụ, phát huy sức mạnh của tập thể để hoàn thành nhiệm vụ, tinh thần trách nhiệm, tính tiên phong gương mẫu trong công việc để đánh giá.

Nhận thức rõ vai trò, vị trí của cán bộ làm công tác thanh niên, Chi thị số 42-CT/TW của Ban Bí thư, ngày 24/3/2015 về *“Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030*, nêu rõ: *“Thực hiện công tác quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng, bố trí, sử dụng đội ngũ cán bộ làm công tác giáo dục thanh thiếu nhi các cấp. Xây dựng đội ngũ cán bộ làm công tác thông tin, định hướng tuyên truyền trên mạng Internet, nâng cao hiệu quả của đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên, giảng viên chính trị... làm công tác giáo dục thế hệ trẻ”*. Nghị quyết 26 -NQ/TW (8-2018) về công tác cán bộ, Đảng ta nêu quan điểm: Cán bộ là nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng. Công tác cán bộ là khâu *“then chốt”* của công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị. Xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là cán bộ cấp chiến lược là nhiệm vụ trọng tâm, hàng đầu, là công việc hệ trọng của Đảng, phải được tiến hành thường xuyên, thận trọng, khoa học, chắc chắn và hiệu quả. Đầu tư cho xây dựng đội ngũ cán bộ là đầu tư cho phát triển lâu dài, bền vững. Đảng đã nêu 8 nhóm giải pháp về xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất

là đội ngũ cán bộ cấp chiến lược đủ phẩm chất và năng lực đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Trong đó, cần tập trung vào các giải pháp: *Tiếp tục đổi mới mạnh mẽ, toàn diện, đồng bộ, hiệu quả công tác cán bộ phù hợp với tình hình thực tiễn. Đổi mới công tác đánh giá cán bộ theo hướng: Xuyên suốt, liên tục, đa chiều, theo tiêu chí cụ thể, bằng sản phẩm thông qua khảo sát, công khai lấy kết quả và so sánh đối chiếu với chức danh tương đương; gắn đánh giá cá nhân với tập thể và kết quả thực hiện nhiệm vụ của địa phương, cơ quan, đơn vị. Cải cách chế độ tiền lương và nhà ở, tạo động lực cho cán bộ phấn đấu, toàn tâm, toàn ý vào công việc. Hoàn thiện cơ chế, để cán bộ thật sự gắn bó mật thiết với nhân dân.*

Để có đội ngũ cán bộ làm công tác thanh niên tốt, cần phải xây dựng đội ngũ cán bộ đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ đặt ra:

Thứ nhất, cán bộ làm công tác thanh niên phải có đạo đức cách mạng làm nền tảng.

Hồ Chí Minh coi đạo đức là “gốc”, là nguồn nuôi dưỡng và phát triển con người, cũng giống như gốc của cây, ngọn nguồn của sông, suối. Người viết *“Cũng như sông thì có nguồn mới có nước, không có nguồn thì sông cạn. Cây phải có gốc, không có gốc thì cây héo. Người cách mạng phải có đạo đức, không có đạo đức thì dù tài giỏi mấy cũng không lãnh đạo được nhân dân”*.

Xây dựng đạo đức làm nền tảng tinh thần, giúp cho con người vững vàng trước mọi khó khăn, thử thách. Có đạo đức sẽ giúp người cán bộ làm công tác thanh niên khi gặp khó khăn, gian khổ, thất bại không rụt rè, lùi bước, khi gặp thuận lợi, thành công vẫn giữ vững tinh thần gian khổ, chất phác,

khiêm tốn. Có đạo đức sẽ giúp người cán bộ phấn đấu, tu dưỡng, rèn luyện hoàn thiện bản thân trong quá trình tham gia cách mạng, lo hoàn thành nhiệm vụ cho tốt, chứ không kèn cựa về mặt hưởng thụ, không công thần, không quan liêu, không kiêu ngạo, không hủ hóa. Hồ Chí Minh chỉ ra những phẩm chất đạo đức cơ bản mà người cán bộ làm công tác thanh niên phải có là: *Trung với nước, hiếu với dân; Cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; Có lòng yêu thương đối với con người; Đoàn kết giúp đỡ nhau cùng tiến bộ; Có ý thức tổ chức, kỷ luật; Có tinh thần quốc tế trong sáng.*

Quan niệm lấy đức làm “gốc” của Hồ Chí Minh không có nghĩa là tuyệt đối hóa mặt đức, coi nhẹ mặt tài. Đức là gốc, nhưng đức và tài, hồng và chuyên phải kết hợp, phẩm chất và năng lực phải đi đôi, không thể có mặt này, thiếu mặt kia. Đức là nền tảng của tài, định hướng cho tài phát triển. Ngược lại, tài là thành tố góp phần tạo nên đức, hoàn thiện đức. Do đó, người cán bộ làm công tác thanh niên cần phải có cả hai phẩm chất này. Người đã phân tích: có đức mà không có tài thì cũng chẳng khác gì ông bụt ngồi trong chùa, không làm hại ai, nhưng cũng chẳng có ích gì cho loài người. Ngược lại, nếu người có tài không có đức, thì cũng chẳng khác gì một anh làm kinh doanh giỏi, đem lại nhiều lãi, nhưng lãng phí, tham ô, ăn cắp của công; như vậy, chỉ có hại cho dân cho nước, còn sự nghiệp của bản thân thì sớm muộn cũng đổ vỡ. Người thực sự có đức thì bao giờ cũng cố gắng học tập, nâng cao trình độ, nâng cao năng lực, tài năng để hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao. Khi đã thấy sức không vơi lên được thì đối với ai có tài hơn mình, mình sẵn sàng học tập, ủng hộ và nhường bước để họ vượt lên trước. Ý nghĩa “đức là gốc” chính là ở chỗ đó.

Thứ hai, cán bộ làm công tác thanh niên phải có năng lực công tác tốt.

Cán bộ làm công tác thanh niên phải biết giải quyết có kết quả công việc mình được giao, được phụ trách, đồng thời phải biết giúp đỡ người khác cùng hoàn thành tốt nhiệm vụ. Để có năng lực công tác tốt, người cán bộ làm công tác thanh niên phải có trình độ nhất định về văn hóa, về lý luận, về chuyên môn nghiệp vụ.

Một là, có trình độ lý luận chính trị. Chủ tịch Hồ Chí Minh cho đây là một tiêu chuẩn rất cơ bản của người cán bộ nói chung và người cán bộ làm công tác thanh niên nói riêng. Theo Người, nâng cao trình độ lý luận chính trị là nâng cao lý luận Mác-Lênin, đường lối chính sách của Đảng và Nhà nước, để có bản lĩnh chính trị, lập trường tư tưởng vững vàng, thực hiện tốt nhiệm vụ của Đảng và nhân dân giao phó. Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, nắm vững lý luận chính trị giúp cho người cán bộ làm công tác thanh niên nâng cao nhiệt tình cách mạng, tinh thần tự giác, tích cực, củng cố niềm tin vào sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội; góp phần tu dưỡng đạo đức cách mạng, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, lối sống, bản lĩnh, trí tuệ của con người mới xã hội chủ nghĩa; tin tưởng vào Đảng, vào nhân dân vào tương lai của dân tộc, giúp đem lại hiệu quả thiết thực trong thực tế.

Hai là, nắm vững chuyên môn, nghiệp vụ. Mỗi một người phải biết một nghề, làm việc gì học nghề ấy, làm nghề gì phải thạo nghề ấy. Chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu người cán bộ làm công tác thanh niên không chỉ nâng cao trình độ lý luận chính trị, mà còn phải nắm vững chuyên môn, nghiệp vụ của Đoàn Thanh niên, của Hội Liên hiệp Thanh niên, mới đem

lại hiệu quả thiết thực trong công tác. Chủ tịch Hồ Chí Minh coi nghiệp vụ công tác Đoàn, công tác Hội là một khoa học chuyên ngành, cần chú trọng nghiên cứu nghiêm túc mới nắm vững được. Người cán bộ làm công tác thanh niên chỉ có thể đem lại hiệu quả cao trong công tác khi nắm vững chuyên môn nghiệp vụ và thường xuyên trau dồi chuyên môn nghiệp vụ để thành thạo trong công việc.

Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng chỉ ra tính tất yếu của mối quan hệ giữa chính trị và chuyên môn. Người viết: *“Chính trị là linh hồn, chuyên môn là cái xác. Có chuyên môn mà không có chính trị thì chỉ như cái xác không hồn. Phải có chính trị trước rồi có chuyên môn”*. Mối quan hệ này áp dụng cho cả hai loại cán bộ: Cán bộ chính trị và cán bộ chuyên môn. Người chỉ rõ: *“Muốn làm người cán bộ hoàn toàn thì cán bộ chuyên môn phải hiểu chính trị, cán bộ chính trị phải hiểu chuyên môn. Nếu chỉ hiểu một bên là cán bộ què”*.

Thực tiễn hoạt động của công tác thanh niên ngày càng đòi hỏi người cán bộ làm công tác thanh niên phải nâng cao trình độ lý luận chính trị, nắm vững chuyên môn một cách nghiêm túc, nếu không sẽ đứng trước nguy cơ tụt hậu. Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: *“Học hỏi là một việc phải tiếp tục suốt đời. Suốt đời phải gắn liền lý luận với thực tế. Không ai có thể tự cho mình biết đủ rồi, biết hết rồi. Thế giới này càng đổi mới, nhân dân ta ngày càng tiến bộ. Cho nên chúng ta phải tiếp tục học và hành để tiến bộ kịp nhân dân”*.

Thứ ba, cán bộ làm công tác thanh niên phải có phong cách làm việc chuyên nghiệp, thạo việc.

Cán bộ làm công tác thanh niên phải có tinh thần tích cực, năng động, hăng hái, quyết tâm trong công

tác. Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ, muốn lãnh đạo đúng, trước hết phải quyết định mọi vấn đề cho đúng. Muốn quyết định đúng, trước tiên phải điều tra, nghiên cứu rõ ràng, tức là trước khi làm bất cứ việc gì phải nắm được việc, nắm được người, nắm được tình hình. Nếu không biết rõ tình hình mà đặt chính sách thì kết quả là “*nồi vuông úp vung tròn*”, không ăn khớp gì hết. Làm việc phải có chương trình, kế hoạch cụ thể, chi tiết, mọi công việc phải được tính toán cẩn thận, có trọng tâm, trọng điểm để đạt được mục tiêu đặt ra; phải có tác phong quần chúng, luôn gần gũi thanh niên, đi sâu, đi sát thanh niên. Trong công việc phải luôn linh hoạt, sáng tạo, phải có tinh thần trách nhiệm cao, gắn lý luận với thực tiễn, nói đi đôi với làm.

Thứ tư, cán bộ làm công tác thanh niên phải nêu gương trong mọi việc.

Trước hết phải làm gương trong mọi công việc to đến việc nhỏ, phải cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư. Phải nêu gương trên ba mối quan hệ: đối với mình, đối với người và đối với việc. Đối với mình, không tự cao tự đại, tự mãn, kiêu ngạo, luôn tự kiểm điểm mình hàng ngày, để phát huy ưu điểm, sửa đổi khuyết điểm. Đối với người, luôn giữ thái độ chân thành, khiêm tốn, đoàn kết, khoan dung, độ lượng. Đối với việc, luôn đặt công việc lên trên, lên trước việc tư, mình vì mọi người. *Thứ hai*, nêu gương nói phải đi đôi với làm. *Thứ ba*, nêu gương phải thể hiện bằng kết quả công việc, đạt hiệu quả cao.

Đối với cán bộ làm công tác thanh niên phải nỗ lực học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; vận dụng quan điểm của Người và cụ thể hóa quan điểm của Đảng; xây dựng đội ngũ cán bộ có lý tưởng cách mạng, có đạo đức cách mạng

trong sáng, có lối sống văn hóa, có trình độ lý luận cao, nắm vững chuyên môn nghiệp vụ, có năng lực thực hiện tốt nhiệm vụ được giao; gương mẫu trong mọi việc; gắn bó mật thiết với thanh niên; xác định quan điểm xuyên suốt xây dựng đội ngũ cán bộ đoàn nói riêng, đội ngũ cán bộ làm công tác thanh niên nói chung phải ngang tầm với yêu cầu, nhiệm vụ trong thời kỳ mới, là nội dung quan trọng trong công tác cán bộ của Đảng để lựa chọn cán bộ lãnh đạo cho tương lai.

TÀI LIỆU TRÍCH DẪN:

¹ Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t.4, tr.167.

² Hồ Chí Minh: Biên niên tiểu sử, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2006, t.5, tr.32.

³ Trích “Bài nói chuyện tại buổi lễ khai mạc Trường đại học Nhân dân Việt Nam”. Hồ Chí Minh toàn tập, Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia - 2000, tập 7, trang 454-455.

⁴ Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t.9, tr.222.

⁵ Sđd, t.11, tr.503-504.

⁶ Sđd, t.12, tr.510.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

- Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000;

- Hồ Chí Minh: Biên niên tiểu sử, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2006;

- Báo cáo chính trị Đại hội Đảng bộ Thành phố Hà Nội lần thứ XVII;

- Báo cáo Chính trị Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII;

- Các tài liệu của Viện nghiên cứu thanh niên, Viện xây dựng Đảng;